

Ochrona zdrowia w województwie małopolskim w 2017 r.

W końcu 2017 r. w województwie małopolskim na 10 tys. ludności przypadało: 24 pracujących lekarzy, 4 dentyistów i 53 pielęgniarki (średnia dla kraju ukształtowała się odpowiednio: 23, 3, 50). W szpitalach ogólnych w ciągu roku na 10 tys. ludności z opieki medycznej skorzystało 1948 osób (dla kraju relacja ta wyniosła 2201). Na 1 mieszkańca przypadały średnio 4 porady lekarskie udzielone w poradniach podstawowej opieki zdrowotnej i 3 w poradniach specjalistycznych (podobnie jak w kraju). Ponadto 1 mieszkaniec województwa skorzystał przeciętnie z 1 porady udzielonej przez lekarza dentyistę (tak jak przeciętnie w całym kraju). Na 1000 osób zamieszkujących województwo świadczeń zdrowotnych z zakresu ratownictwa medycznego na miejscu zdarzenia udzielono 69 osobom (analogiczny wskaźnik dla Polski wyniósł 84).

Kadra medyczna

W województwie małopolskim w 2017 r. (według stanu w dniu 31 XII), jako uprawnionych do wykonywania zawodu medycznego, zarejestrowanych było: 13,3 tys. lekarzy, 3,8 tys. lekarzy dentyistów, 25,4 tys. pielęgniarek, 3,2 tys. położnych, 3,4 tys. farmaceutów i 1,5 tys. diagnostów laboratoryjnych.

W końcu 2017 r. w ochronie zdrowia pracowało (w głównym miejscu pracy): 8,2 tys. lekarzy i 1,5 tys. lekarzy dentyistów oraz 2,6 tys. farmaceutów (bez techników farmacji). Personel medyczny reprezentowało też 18,1 tys. pielęgniarek, wśród których 8,8 tys. posiadało wykształcenie wyższe zawodowe, a 3,2 tys. – tytuł magistra pielęgniarstwa. Do grupy pracowników medycznych zaliczono również 2,0 tys. położnych – w tym 1,0 tys. z wykształceniem wyższym zawodowym, a 0,3 tys. z tytułem magistra położnictwa.

W skład kadry medycznej wchodził także inni pracownicy. Do grupy pracowników z wyższym wykształceniem należało między innymi: 2,4 tys. fizjoterapeutów, 1,2 tys. diagnostów laboratoryjnych i innych pracowników uprawnionych do wykonywania czynności diagnostyki laboratoryjnej, 0,5 tys. psychologów oraz

0,4 tys. ratowników medycznych. Personel ze średnim wykształceniem reprezentowany był głównie przez: 3,2 tys. techników farmaceutycznych, 0,9 tys. techników elektroradiologii, 0,9 tys. asystentek stomatologicznych, 0,8 tys. ratowników medycznych, 0,6 tys. techników analityki medycznej, 0,5 tys. opiekunów medycznych, 0,5 tys. higienistek stomatologicznych oraz 0,5 tys. techników fizjoterapii.

Stacjonarna opieka zdrowotna

Według stanu w dniu 31 XII 2017 r. w województwie małopolskim funkcjonowało 87 szpitali ogólnych (stacjonarnych). W placówkach tych do dyspozycji pacjentów było 15,0 tys. łóżek. Na 10 tys. mieszkańców województwa przypadały 44 łóżka (średnio 226 osób na 1 łóżko), podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 48 (207 osób na 1 łóżko). Poza tym 11 szpitali prowadziło działalność wyłącznie w trybie dziennym oferując 29 miejsc pobytu dziennego.

W końcu 2017 r. w szpitalach ogólnych znajdowały się 274 sale operacyjne z 283 stołami operacyjnymi (w tym 9 sal z 9 stołami w szpitalach dziennych). W trybie stacjonarnym i dziennym wykonano w nich 213,0 tys. zabiegów operacyjnych – 110,9 tys. w znieczuleniu ogólnym. Szpitale ogólne posiadały także 105 stanowisk porodowych, z których 68 przystosowanych było do porodów rodzinnych. W 2017 r. przyjęto 37,8 tys. porodów, przy czym fizjologiczne stanowiły 52,7%. Ponadto w szpitalach ogólnych było 91 stanowisk dializacyjnych. W ciągu roku wykonano 74,5 tys. dializ, a liczba osób dializowanych wyniosła 1,4 tys.

Według stanu w dniu 31 XII 2017 r. opiekę długoterminową świadczyło 60 placówek, w których w ciągu roku przyjęto 9,7 tys. osób – byli to głównie pacjenci zakładów opiekuńczo-leczniczych o profilu ogólnym (56,6%). W końcu roku, osoby, które ukończyły co najmniej 65 lat stanowiły 83,8% pacjentów. Wśród nich najwięcej było osób w wieku 80 lat i więcej (1,8 tys.) – ich udział wyniósł 64,0%.

Tablica 1. Działalność oddziałów stacjonarnych w szpitalach ogólnych

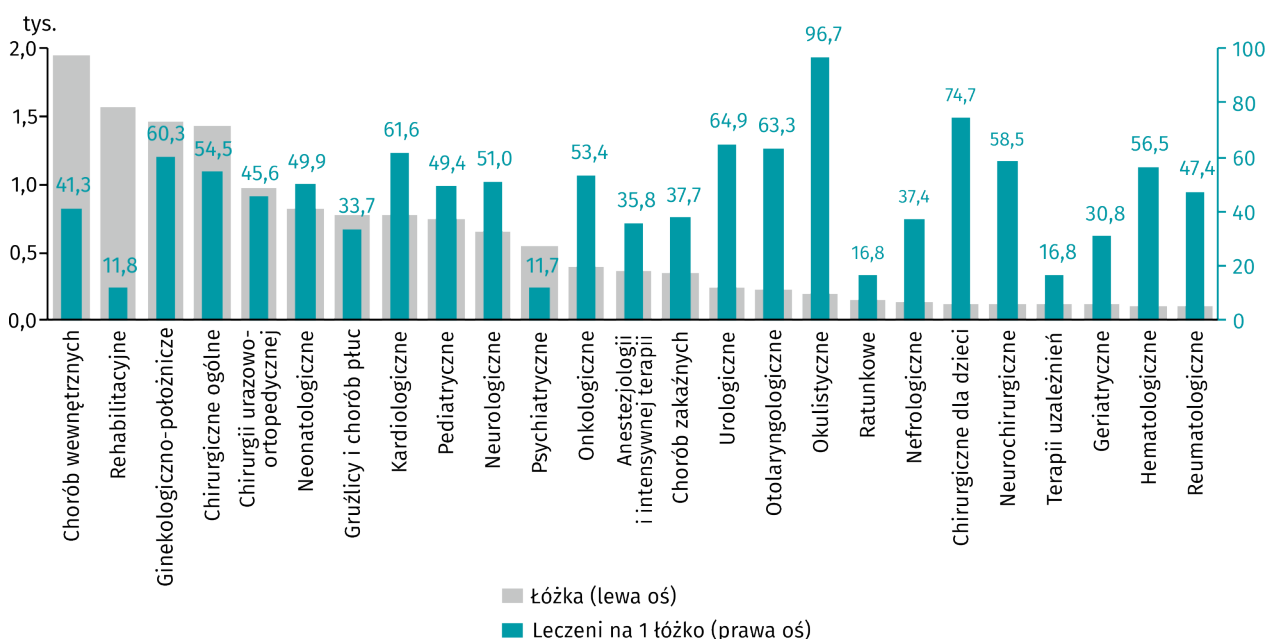
Wyszczególnienie	Oddziały ^{ab}	Łóżka ^{bc}		Wykorzystanie 1 łóżka w dniach	Leczeni ^d		Średni pobyt chorego w dniach	
		ogółem	w tym dla dzieci i młodzieży do lat 18		ogółem	w tym dzieci i młodzieży do lat 18		
Ogółem	2016	569	14919	2539	259	653578	121480	5,8
	2017	584	14988	2552	257	659469	122686	5,8
w tym oddziały:								
Chirurgiczne ogólne	50	1412	38	240	78139	1088	4,4	
Chorób wewnętrznych	49	1981	–	285	80212	31	6,9	
Rehabilitacyjne	49	1535	111	302	18382	1940	25,7	
Ginekologiczno-położnicze	38	1453	15	225	88173	590	3,7	
Chirurgii urazowo-ortopedycznej	37	964	78	217	44009	3625	4,8	
Kardiologiczne	29	828	31	290	47249	924	4,7	

a Wyłącznie oddziały, które dysponowały łóżkami opieki stacjonarnej i wykazały leczonych stacjonarnie lub dziennie. b Stan w dniu 31 XII. c Łącznie z inkubatorami i łóżkami dla noworodków. d Łącznie z ruchem międzyoddziałowym.

Na terenie województwa (stan w dniu 31 XII 2017 r.) działało 6 całodobowych zakładów stacjonarnej opieki psychiatrycznej, do których zaliczały się: 2 szpitale psychiatryczne, 3 ośrodki leczenia odwykowego alkoholowego i 1 ośrodek MONAR. Łączna liczba łóżek we wszystkich obiektach wyniosła 1,2 tys., przy czym

83,4% było w dyspozycji szpitali psychiatrycznych. W 2017 r. leczeniem objęto 10,9 tys. osób. Średni czas pobytu pacjenta na leczeniu psychiatrycznym wyniósł 38,5 dnia (w szpitalu psychiatrycznym – 39,7, ośrodku leczenia odwykowego alkoholowego – 19,6, a w ośrodku MONAR – 58,3).

Wykres 1. Średnia liczba łóżek i liczba leczonych na 1 łóżko w wybranych oddziałach szpitali ogólnych w 2017 r.

Tablica 2. Placówki opieki długoterminowej

Wyszczególnienie		Placówki	Łóżka	Pacjenci objęci opieką w ciągu roku	Średni pobyt pacjenta w dniach
		stan w dniu 31 XII			
Ogółem	2016	58	3499	9778	118,3
	2017	60	3593	9715	122,0
Zakłady opiekuńczo-lecznicze		39	2918	5500	176,5
Zakłady opiekuńczo-lecznicze typu psychiatrycznego		3	218	242	314,4
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze		3	104	183	178,4
Hospicja		7	197	1904	30,6
Oddziały opieki paliatywnej		8	156	1886	25,4

Lecznictwo uzdrowiskowe

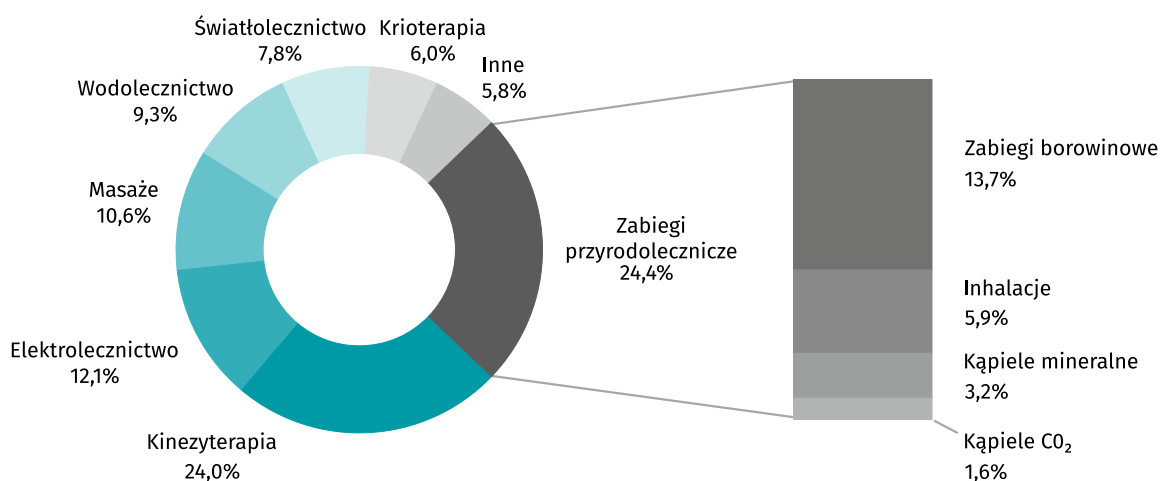
Zakłady lecznictwa uzdrowiskowego w 2017 r. przyjęły 92,5 tys. kuracjuszy, o 1,3% mniej niż w poprzednim roku. W trybie stacjonarnym leczonych było 82,1 tys. pacjentów, a w ambulatoryjnym – 10,4 tys. Kobiety stanowiły 59,2% osób korzystających z usług zakładów lecznictwa uzdrowiskowego. Udział dzieci do lat 18 wyniósł 6,7%, a osób starszych (w wieku 65 lat i więcej) – 34,2%.

Z dofinansowania (w części lub całości) do pobytu w szpitalu lub sanatorium uzdrowiskowym skorzystało 62,4 tys. osób (75,9% kuracjuszy stacjonarnych). Przez Narodowy Fundusz Zdrowia zostało dofinansowane leczenie uzdrowiskowe lub rehabilitacja uzdrowiskowa 51,0 tys. osób. Zakład Ubezpieczeń Społecznych dofinansował 9,1 tys. osób przebywających na rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej. Dofinansowanie z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych otrzymało 1,3 tys. osób.

W końcu 2017 r. działalność w zakresie lecznictwa uzdrowiskowego – poza zakładami stacjonarnymi – prowadziły 4 przychodnie uzdrowiskowe, w których w trybie ambulatoryjnym przyjęto 7,0 tys. pacjentów, co stanowiło 67,3% wszystkich leczonych ambulatoryjnie w placówkach lecznictwa uzdrowiskowego. Poza tym funkcjonowało także 10 zakładów przyrodoleczniczych, przy czym 1 stanowił odrębną jednostkę organizacyjną, a 9 działało ramach struktury organizacyjnej poszczególnych zakładów uzdrowiskowych (6 w sanatoriach, 2 w przychodniach i 1 w szpitalu). Pacjenci ambulatoryjni (0,4 tys. osób) przyjmowani byli także w sanatorium urządzonym w podziemnym wyrobisku górniczym.

W 2017 r. wykonano 4461,5 tys. różnorodnych zabiegów leczniczych (o 3,4 tys., więcej niż w 2016 r.). Najczęściej stosowano kinezyterapię – 1071,1 tys. razy. Zabiegi określone jako przyrodolecznicze wykonano 1086,4 tys. razy i skorzystało z nich 80,8 tys. kuracjuszy. Zabiegi borowinowe stanowiły 56,3% tej grupy zabiegów, inhalacje – 24,1%, kąpiele mineralne – 13,2%, kąpiele CO₂ – 6,4%.

Wykres 2. Struktura zabiegów leczniczych wykonanych w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego według rodzajów zabiegów w 2017 r.

Tablica 3. Stacjonarne zakłady lecznictwa uzdrowiskowego

Wyszczególnienie	Ogółem		Szpitale uzdrowiskowe		Sanatoria uzdrowiskowe	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Placówki ^a	44	42	7	7	37	35
Łóżka ^a	5703	5897	1009	1010	4694	4887
Kuracjusze lecznictwa stacjonarnego	82590	82136	12813	13293	69777	68843
w tym kobiety	48535	48381	7190	7464	41345	40917
w tym dzieci i młodzież do lat 18	4955	4689	3283	3135	1672	1554
średnia długość pobytu w dniach	18,4	18,1	21,8	21,0	17,7	17,5
Kuracjusze lecznictwa ambulatoryjnego	1909	711	553	332	1356	379
w tym kobiety	546	237	177	170	369	67
w tym dzieci i młodzież do lat 18	883	368	94	116	789	252

a Stan w dniu 31 XII.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna

Działalność w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w końcu grudnia 2017 r. prowadziło 2095 placówek – 1915 przychodni (w tym 101 przyszpitalnych) i 180 praktyk zawodowych (indywidualnych, indywidualnych specjalistycznych i grupowych; 18 praktyk lekarskich i 162 stomatologicznych) realizujących świadczenia zdrowotne w ramach środków publicznych.

W 2017 r. w izbach przyjęć szpitali ogólnych pacjentom niehospitalizowanym udzielono 477,0 tys. porad, które stanowiły 1,6% ogółu porad ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. Porad tych nie uwzględniają informacje przedstawione w dalszej części opisu dotyczącego ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.

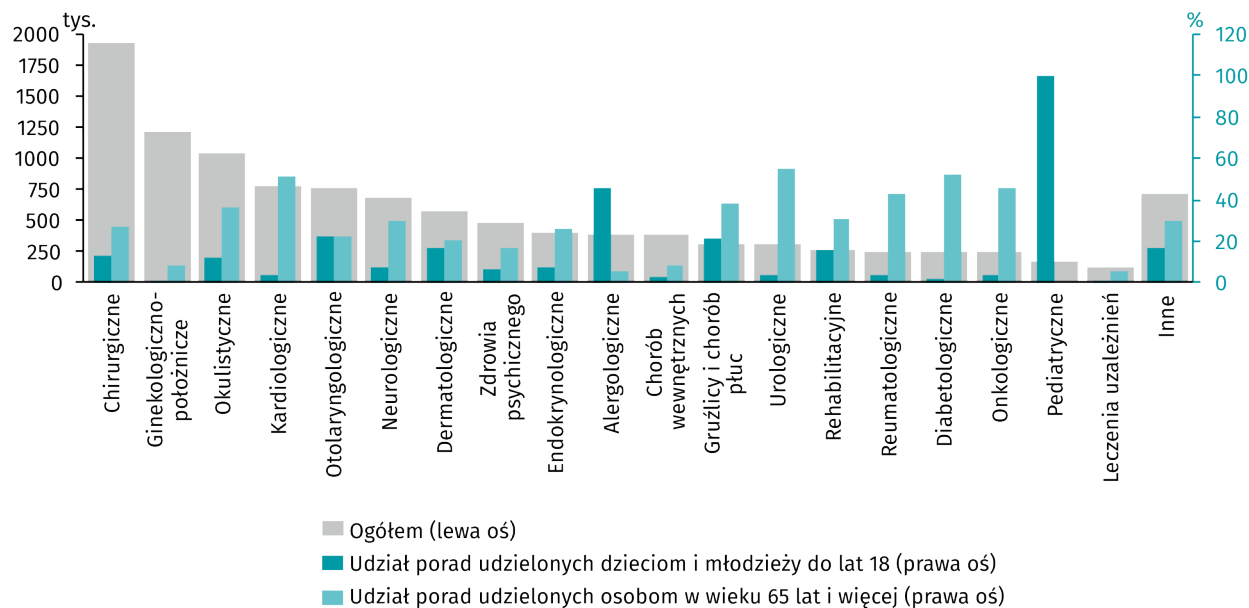
We wszystkich przychodniach i praktykach zawodowych udzielono łącznie 24830,0 tys. porad lekarskich (o 24,7 tys., tj. o 0,1% więcej niż w 2016 r.), w tym 11270,1 tys. (45,6%) w poradniach specjalistycznej opieki zdrowotnej. W poradniach podstawowej opieki zdrowotnej lekarze udzielili 13455,5 tys. porad – w tym 243,2 tys. (1,8%) stanowiły wizyty domowe. Lekarze dentyści udzielili 3766,2 tys. porad (o 224,6 tys., tj. o 6,3% więcej niż w poprzednim roku), w tym w poradniach: stomatologicznych – 3195,3 tys. (84,8% ogólnej liczby porad udzielonych przez lekarzy dentyistów), ortodontycznych – 225,7 tys. (6,0%), chirurgii stomatologicznej – 215,9 tys. (5,7%).

Tablica 4. Porady ambulatoryjnej opieki zdrowotnej^a w miastach i na wsi w 2017 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Udzielone			
		w miastach		na wsi	
		razem	w tym w przychodniach	razem	w tym w przychodniach
		w tysiącach			
Ogółem	29073,2	23105,6	22866,7	5967,6	5777,2
Lekarskie	25306,9	20053,9	19982,3	5253,1	5232,9
Stomatologiczne	3766,2	3051,8	2884,4	714,5	544,3

a łącznie z poradami z izb przyjęć udzielonymi pacjentom niehospitalizowanym.

Wykres 3. Porady udzielone przez lekarzy specjalistów według rodzajów poradni w 2017 r.

Ratownictwo medyczne

Pomoc medyczną w nagłych przypadkach, według stanu w dniu 31 XII 2017 r., świadczyło 131 zespołów ratownictwa medycznego: 98 podstawowych, 32 specjalistyczne i 1 lotniczy (śmigłowiec). Na 100 tys. ludności zamieszkującej województwo małopolskie przypadało 3,8 zespołu (bez uwzględnienia zespołu lotniczego) – dla całego kraju wskaźnik ten wyniósł 4,0.

Świadczenia opieki zdrowotnej osobom będącym w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego były udzielane także w 21 szpitalnych oddziałach ratunkowych. Z pomocy doraźnej skorzystać można było również w 7 izbach przyjęć. W jednostkach tych w trybie ambulatoryjnym świadczenia medyczne otrzymało 449,7 tys. osób, którym udzielono 458,3 tys. porad. Najczęściej pacjenci

wymagali pomocy w zakresie: chirurgii urazowo-ortopedycznej (167,2 tys. osób), chirurgii ogólnej (95,1 tys.), chorób wewnętrznych (67,8 tys.), ogólnym (41,4 tys.), pediatrii (24,6 tys.) oraz kardiologii (18,6 tys.).

W ramach działalności stacjonarnej objęto leczeniem 2,8 tys. osób, które pozostały w szpitalnych oddziałach ratunkowych powyżej 24 godzin. W zakresie określonym jako leczenie w trybie jednego dnia, czyli z zamiarem zakończenia udzielania świadczeń w ciągu 24 godzin, przyjęto 174,0 tys. pacjentów.

Z jednostkami systemu ratownictwa medycznego współpracowało Centrum Urazowe, w którym leczeniu poddano 2,5 tys. osób wymagających pomocy z zakresu chirurgii obrażeń wielonarządowych.

Tablica 5. Medyczne działania ratownicze według miejsc zdarzenia

Wyszczególnienie	Ogółem	Miejsce zdarzenia					
		ruch uliczno-drogowy	praca	szkoła	dom	inne	
Wyjazdy na miejsce zdarzenia	2016	231577	16906	3801	2720	164710	43440
	2017	233568	14644	4268	2522	167014	45120
Osoby, którym udzielono świadczeń zdrowotnych	2016	233931	17099	3805	2742	165920	44365
	2017	233645	14670	4268	2522	167046	45139
w tym kobiety		108789	5512	1857	898	85345	15177
w tym w wieku: do lat 18		16297	1661	15	1937	8882	3802
65 lat i więcej		106950	2464	266	32	93059	11129

Krwiodawstwo

Na rzecz zakładów świadczących opiekę zdrowotną pracowały punkty krwiodawstwa. W 2017 r., według stanu w dniu 31 XII, działalność prowadziło jedno Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa posiadające 15 oddziałów terenowych. Do placówek tych w ciągu roku zgłosiło się 44,0 tys. krwiodawców (o 2,4 tys. mniej niż w 2016 r.). Wyprodukowano: 92,8 tys. jednostek koncentratu krwinek płytkowych z krwi pełnej, 2,8 tys. jednostek koncentratu krwinek płytkowych z aferezy, 92,9 tys. jednostek koncentratu krwinek czerwonych (1 jednostka równa się około 250 ml) i 93,1 tys. jednostek osocza (1 jednostka świeżo mrożonego osocza odpowiada w przybliżeniu 200 ml). Dla celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych pobrano 96,1 tys. donacji krwi lub jej składnika, w tym 93,8 tys. donacji krwi pełnej.

Apteki

Sprzedaż leków i środków medycznych w 2017 r. (stan w dniu 31 XII), według zebranych danych, realizowana była w 1159 aptekach oraz w 135 punktach aptecznych. Dyżury nocne pełniły 183 apteki, przy czym 158 placówek sprawowało dyżury okresowe, a 25 – stałe. Sprzedaż wysyłkową prowadziło 30 aptek. Na 1 aptekę ogólnodostępną przypadało przeciętnie 2931 osób, o 38 mniej niż w poprzednim roku (w kraju – 2882, o 51 mniej). W aptekach i punktach aptecznych w końcu grudnia 2017 r. pracowały 6123 osoby, w tym 2379 magistrów farmacji i 3003 techników farmaceutycznych.

Źródła informacji:

- Personel medyczny – sprawozdawczość GUS, MZ, MON i MSWiA.
- Szpitale ogólne – sprawozdawczość MZ i MSWiA.
Od 2012 r. dane o szpitalach ogólnych obejmują placówki MON oraz MSWiA. Poza tym dane o szpitalach obejmują również placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie.
Dane nie obejmują szpitali prowadzących wyłącznie działalność dzienną, poza informacjami o salach i stołach operacyjnych oraz wykonanych zabiegach operacyjnych.
- Placówki świadczące opiekę długoterminową – sprawozdawczość MZ i MSWiA.
Od 2013 r. dane po raz pierwszy obejmują oddziały opieki paliatywnej.
- Opieka psychiatryczna – dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii.
- Lecznictwo uzdrowiskowe – sprawozdawczość GUS (ZD-2 Sprawozdanie z działalności leczniczej zakładów lecznictwa uzdrowiskowego, stacjonarnych zakładów rehabilitacji leczniczej) z uwzględnieniem placówek MON. Od 2012 r. dane publikacyjne uzupełniono o informacje ze sprawozdawczości MSWiA.
- Ambulatoryjna opieka zdrowotna – od 2012 r. prezentowana jest na podstawie sprawozdawczości GUS

(ZD-3), MZ oraz MSWiA i obejmuje:

- podmioty lecznicze udzielające porad lekarskich, ogólnodostępnych (łącznie z MON i MSWiA),
 - praktyki lekarskie, które mają zawartą umowę z NFZ,
 - porady udzielone w izbach przyjęć dla pacjentów niehospitalizowanych.
- Od 2017 r. porady nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej regulowane są ustawą z dnia 25 maja 2017 (Dz.U. 2017 poz. 1200). Do 30.09.2017 r. porady wykazywane są w Podstawowej Opiece Zdrowotnej (POZ), a od 01.10.2017 r. w Nocnej i Świątecznej Opiece Zdrowotnej łącznie z poradami w ramach podkontraktów ze szpitalem na wykonywanie tych porad.
- Pomoc medyczna w nagłych przypadkach – sprawozdawczość GUS (ZD-4 Sprawozdanie z pomocy doraźnej i ratownictwa medycznego).
 - Apteki i punkty apteczne – sprawozdawczość GUS (ZD-5 Sprawozdanie apteki i punktu aptecznego). Dane dotyczą tylko tych jednostek, które złożyły sprawozdanie do Urzędu Statystycznego. W przypadku badań z tego zakresu nie jest stosowana procedura imputacji brakujących danych. Informacje nie uwzględniają aptek szpitalnych zaopatrujących w leki i środki medyczne stacjonarne zakłady opieki zdrowotnej.
 - Krwiodawstwo – dane Narodowe Centrum Krwi (nie uwzględniają ośrodków w gestii MON oraz MSWiA).

Opracowanie **Dorota Król**

d.krol@stat.gov.pl
tel. 18 33 04 914

Konsultacja **Ośrodek Statystyki Zdrowia i Ochrony Zdrowia**

Informacja

dla mediów

Renata Ptak

r.ptak@stat.gov.pl | tel. 12 361 01 51

